

*Ξυλόγλυπτο της Αγίας Απολλωνίας, του 17ου αιώνα, σε
ύψος Βαναρικού μπαρόκ, ύψος 80cm.
Συλλογή του Γερμανικού Ομοσπονδιακού Συλλόγου
Οδοντιάτρων, Κολωνία.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΝΤΙΚΗ

*Τα μάτια και το χαμόγελο είναι
ο καθρέφτης της ψυχής μας.*

Εξωτερικεύουμε τα πιο κρυφά συναισθήματά μας με την έκφραση του προσώπου, ίσως και σε στιγμές που ούτε εμείς οι ίδιοι το αντιλαμβανόμαστε. Τα μάτια, οι εκφράσεις του προσώπου όπως το χαμόγελο και οι μορφασμοί καθρεφτίζουν καθημερινά τη χαρά, τη λύπη, την αμφιβολία, τον ενθουσιασμό, την υπερηφάνεια ή την ντροπή που αισθανόμαστε.

Το μέρος του προσώπου που έχει τη μεγαλύτερη κινητικότητα και εκείνο που τραβάει την προσοχή, σχεδόν πάντα, στην πρώτη επαφή με τους συνανθρώπους μας είναι το στόμα. Τι είναι όμως αυτό που προσέχουμε στο στόμα; Τα υγιή και συμμετρικά δόντια, καθώς και την αρμονικότητα των οστών των γνάθων σε σχέση με το πρόσωπο.

Εικ. 1.1.

*Αντίγραφο της κόρης της Ακροπόλεως (682 π.χ., Μουσείο
Ακροπόλεως). Έργο ακρυλικό του Β. Καρύδη.*

Πολλοί συγγραφείς και ποιητές αναφέρονται στη σχέση της αρμονίας του σχήματος, της μορφής και της κατατομής του προσώπου και της συμμετρίας των δοντιών, με την υγεία, το ψυχισμό ίσως και με την κοινωνική συμπεριφορά του ατόμου. Ο άνθρωπος από ένστικτο έχει μια ροπή προς το ωραίο και το αρμονικό. Η ανάγκη αυτή του ανθρώπου ακόμα και από την αρχαιότητα να διορθώσει διαφόρου βαθμού δυσμορφίες του προσώπου που οφείλονται σε οδοντικές και γναθοπροσωπικές ανωμαλίες, είχε σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία της Ορθοδοντικής.

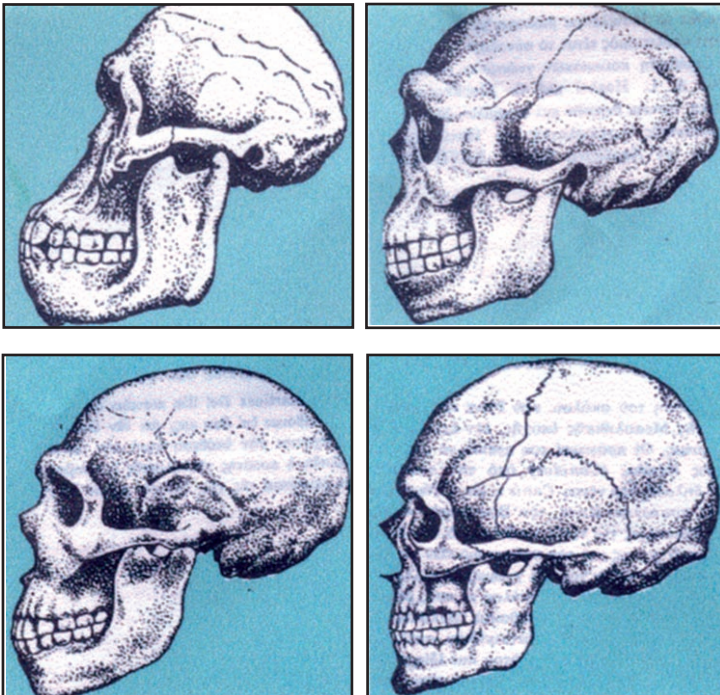
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Ο πρωτόγονος άνθρωπος περπατούσε με τα τέσσερα και το κρανίο του είχε άλλη μορφή από τη σημερινή. Τα οστά των γνάθων στενά και μακρά προεξείχαν του υπόλοιπου προσώπου, τα δόντια ήταν μεγάλα και αραιά, το μέτωπο πλατύ και μεγάλο και το εγκεφαλικό κρανίο μικρότερο από το σπλαχνικό.

Στην πορεία της εξέλιξής του στάθηκε στα πίσω άκρα χρησιμοποιώντας τα αποκλειστικά για το βάδισμα, τα εμπρός άκρα τα χρησιμοποίησε πλέον σαν χέρια και άλλαξε ο τρόπος εργασίας και διατροφής.

Με το πέρασμα του χρόνου το εγκεφαλικό κρανίο μεγάλωσε, ενώ το σπλαχνικό έγινε πιο μικρό. Οι λειτουργίες του στόματος άλλαξαν. Οι γνάθοι περιορίστηκαν και ήρθαν προς τα πίσω, το έντονο ρύγχος του πρωτόγονου ανθρώπου υποχώρησε και το μέτωπο μίκρυνε και αυτό. Τα δόντια στριμώχθηκαν μέσα στο στόμα δημιουργώντας έναν κλειστό φραγμό και απέκτησαν σχεδόν το ίδιο ύψος.

Μικραίνοντας οι γνάθοι δημιουργείται μια δυσαναλογία στη σχέση γνάθων-δοντιών. Τα δόντια μη έχοντας χώρο ανατέλλουν εκτός του οδοντικού τόξου. Το γεγονός αυτό είναι μια από τις πολλές αιτίες εμφάνισης οδοντικών ανωμαλιών.

ΕΙΚ.1.2.

Η εξέλιξη του ανθρώπινου κρανίου.

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΝΤΙΚΗΣ

Διάφορα αρχαιολογικά ευρήματα αποδεικνύουν ότι ο άνθρωπος ενδιαφερόταν και φρόντιζε τα δόντια του από αρχαιοτάτων χρόνων.

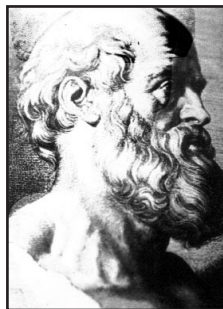
Η ιστορία της Ορθοδοντικής διακρίνεται σε τρεις περιόδους:

1. Την εμπειρική περίοδο (από την αρχαιότητα μέχρι το μεσαίωνα).

Κατά την περίοδο αυτή υπήρξαν πολλοί φιλόσοφοι, συγγραφείς και γιατροί οι οποίοι ασχολήθηκαν με τις επιπτώσεις που είχαν οι οδοντικές ανωμαλίες στη στοματική υγεία και στον ψυχισμό του ανθρώπου.

Κυριότεροι εκπρόσωποι της περιόδου αυτής είναι:

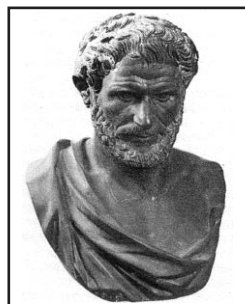
- Ο Ιπποκράτης (460-337 π.Χ.) που στο βιβλίο του "Επιδημιαί" γράφει την πρώτη ορθοδοντική παρατήρηση αναφέροντας ότι: " ασθενείς δολιχοκέφαλοι, με πονοκέφαλο και με προβλήματα στα αυτιά τους εμφάνιζαν στενή υπερώα και ανωμαλίες δοντιών".

ΕΙΚ.1.3.

Ιπποκράτης (γλυπτό 2ος μ.Χ. αιώνας) Galleria Uffizi Φλωρεντία.

- Ο Αριστοτέλης (384-322 π.Χ.) που εκτός των άλλων αναφέρει ότι ο χαρακτήρας του ανθρώπου έχει σχέση και με τις ανωμαλίες του οδοντογναθικού συστήματος.

ΕΙΚ.1.4.

Αριστοτέλης (Στάγिरα Χαλκιδικής 384-322 π.χ.).

Το είδος της θεραπείας την περίοδο αυτή είναι οι προσδέσεις των δοντιών με σύρμα χρυσού και το λιμάρισμα με ειδικές λίμες.

2. Τη μηχανική περίοδο (1678-1900)

Κατά την περίοδο αυτή γίνεται πλέον συστηματική μελέτη των διαφόρων οδοντικών ανωμαλιών και εμφανίζονται τα πρώτα μηχανήματα που ασκούν δυνάμεις πάνω στα δόντια ώστε να τα μετακινήσουν. Ο Pierre Fauchard (1678-1761) κατασκευάζει το πρώτο ορθοδοντικό τόξο που είναι ένα έλασμα από χρυσό και στερεώνεται πάνω στα δόντια με κλωστές από μετάξι.

EIK.1.5.

Pierre Fauchard (1678-1761).

Τα επόμενα χρόνια πολλοί άλλοι ασχολούνται με τη μελέτη των οδοντικών ανωμαλιών και την κατασκευή διαφόρων ορθοδοντικών μηχανημάτων. Στο τέλος του 19ου αιώνα εμφανίζεται στην Αμερική ο Edward Angle (1855-1930) που εκτός των άλλων ασχολείται κυρίως με προβλήματα της σύγκλεισης και ταξινομεί τις οδοντικές ανωμαλίες σύμφωνα με τη προσθιοπίσθια σχέση σύγκλεισης των πρώτων μονίμων γομφίων, ταξινόμηση που ισχύει μέχρι σήμερα.

3. Τη βιολογική περίοδο (από το 1900 μέχρι σήμερα)

Με την αρχή του 20^{ου} αιώνα εμφανίζεται η εξειδίκευση της Ορθοδοντικής σαν ειδικότητα της Οδοντιατρικής και πλέον η θεραπευτική αντιμετώπιση ασκείται όχι μόνο στα δόντια και στις φατνιακές αποφύσεις, αλλά επιδρά με δυνάμεις και στις οστικές βάσεις των γνάθων με διέγερση των μυών του προσώπου και του στόματος.

1.1. Ορισμός

Η Ορθοδοντική είναι μια από τις ειδικότητες της Οδοντιατρικής που ασχολείται με την μελέτη, την πρόληψη και αποκατάσταση των ανωμαλιών του οδοντοφαρνιακού και γναθοπροσωπικού συστήματος.

1.2. Σκοποί της Ορθοδοντικής

Η Ορθοδοντική επιδιώκει να διορθώσει τις ανωμαλίες των δοντιών, των γνάθων και να αποκαταστήσει προβλήματα του στοματογναθικού συστήματος.

Τρεις είναι οι βασικότεροι σκοποί της Ορθοδοντικής:

Ο λειτουργικός, ο αισθητικός και ο ψυχολογικός.

Λειτουργικός σκοπός είναι εκείνος που προσπαθεί:

- να διορθώσει τις υπάρχουσες σκελετικές ανωμαλίες των οστών των γνάθων και να τις φέρει σε αρμονία με το υπόλοιπο πρόσωπο
- να διορθώσει τις ανωμαλίες της σύγκλεισης των δοντιών.

Με τον τρόπο αυτό βοηθάει στην καλύτερη λειτουργία της μάσησης και κάνει ορθότερη την ομιλία.

Αισθητικός σκοπός είναι εκείνος που προσπαθεί:

- να βελτιώσει την εξωτερική εμφάνιση του προσώπου διορθώνοντας ανωμαλίες των ίδιων των δοντιών στο φραγμό, ώστε αυτά να είναι συμμετρικά μεταξύ τους.

Ψυχολογικός σκοπός είναι εκείνος που προσπαθεί:

- να ανεβάσει το πεσμένο ηθικό του ασθενούς βελτιώνοντας τη δυσμορφία ή δυσαναλογία του.

Για την αποκατάσταση των διαφόρων ανωμαλιών χρησιμοποιούνται ορθοδοντικές κατασκευές, τις οποίες κατασκευάζουν οι Ορθοδοντικοί σε συνεργασία με τους Οδοντοτεχνίτες, οι οποίοι έχουν εξειδικευτεί στην Ορθοδοντική Οδοντοτεχνία.

Ορθοδοντική Οδοντοτεχνία είναι ο κλάδος της Οδοντοτεχνικής που ασχολείται με την κατασκευή ορθοδοντικών μηχανημάτων σύμφωνα με τις οδηγίες του Οδοντιάτρου Ορθοδοντικού.

Θυμηθείτε ότι:

- » *Η Ορθοδοντική είναι μια από τις ειδικότητες της Οδοντιατρικής που ασχολείται με τη μελέτη, την πρόληψη και αποκατάσταση των ανωμαλιών του οδοντοφατνιακού και γναθοπροσωπικού συστήματος.*
- » *Η Ορθοδοντική επιδιώκει να διορθώσει τις ανωμαλίες των δοντιών, των γνάθων και να αποκαταστήσει προβλήματα του στοματογναθικού συστήματος.*
- » *Οι κυριότεροι σκοποί της Ορθοδοντικής είναι ο λειτουργικός, ο αισθητικός και ο ψυχολογικός.*

Προσπαθήστε να απαντήσετε:

- » *Τι είναι η Ορθοδοντική;*
- » *Τι επιδιώκει η Ορθοδοντική;*
- » *Ποιοι είναι οι κυριότεροι σκοποί της Ορθοδοντικής και τι προσπαθούν να επιτύχουν;*